

Marzenna GIEDROJĆ

Uniwersytet Szczeciński, Instytut Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie, Polska

Problemy regionu w interpelacjach poselskich. Analiza na podstawie interpelacji złożonych w IX kadencji Sejmu RP przez posłów z okręgu wyborczego nr 41

**Problems of the Region in Parliamentary Interpellations: An Analysis Based
on Interpellations Submitted during the 9th Term of the Sejm of the Republic of Poland
by MPs from Constituency No. 41**

• Abstrakt •

Zakres podmiotowy i przedmiotowy uprawnień posłów do kontroli działalności rządu wynika z przepisu art. 95 ust. 2 Konstytucji RP z 1997 r. oraz Ustawy z 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, art. 16 ust. 1 i art. 19 ust. 1. Ustawowe uprawnienie do składania interpelacji poselskiej oraz uzyskanie na nie odpowiedzi zapisano w Regulaminie Sejmu. Celem artykułu jest omówienie istotnych zagadnień związanych z interpelacją poselską. Analizie zostały poddane interpelacje w sprawach regionu złożone przez posłów z okręgu wyborczego nr 41 w latach 2019–2023. Przedmiotem rozważań była istota interpelacji, jej adresaci, problemy i kwestie będące podstawą zadanych pytań, wpływ prac zespołów parlamentarnych na problematykę interpelacji oraz sposób udzielania odpowiedzi na interpelacje przez organa administracji rządowej. Podjęto próbę merytorycznej i ilościowej oceny złożonych interpelacji. W artykule wykorzystano metody: analizy dokumentów prawnych, porównawczą i statystyczną.

• Abstract •

The subjective and objective scope of the MPs' authority to control the activity of the government results from the provision of Art. 95 para. 2 of the Constitution of the Republic of Poland of 1997 and the Act of 1996 on the Exercise of the Mandate of an MP and Senator, Art. 16 para. 1 and Art. 19 para. 1. The statutory right to submit a parliamentary interpellation and obtain a response to it are recorded in the Rules of Procedure of the Sejm. The aim of the article is to discuss important issues related to parliamentary interpellations. Interpellations on matters of the region submitted by MPs from constituency no. 41 in 2019–2023 were analysed. The subject of the discussion was the essence of interpellation, its addressees, problems and issues that are the basis of the questions asked, the impact of parliamentary groupings' work on the issue of interpellation and the manner of answering interpellations by government administration bodies. An attempt was made to assess the submitted interpellations with regard to their contents and number. The article uses the

following methods: analysis of legal documents, comparative and statistical methods.

Słowa kluczowe: interpelacja poselska; okręg wyborczy; mandat posła; zespoły parlamentarne

Keywords: parliamentary interpellation; constituency; mandate of an MP; parliamentary grouping

Wprowadzenie

Okręgi wyborcze tworzone są na podstawie Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (orka.gov.pl, 2023) w celu przeprowadzenia wyborów do Sejmu RP. Obejmują obszar całości lub części województwa, przy czym ich granice nie mogą naruszać granic powiatów wchodzących w ich skład. Okręg nr 41 obejmuje obszar miast na prawach powiatu Szczecin i Świnoujście oraz powiatów goleniowskiego, gryfickiego, gryfińskiego, kamieńskiego, myśliborskiego, polickiego, pyrzyckiego, stargardzkiego oraz łobeskiego. W roku 2019 w Polsce odbyły się wybory różnego szczebla. Te do Sejmu RP i Senatu RP zostały przeprowadzone 13 października 2019 r. i były poprzedzone bardzo emocjonalną i ostrą kampanią wyborczą. Pod jej wpływem doszło do dalszego głębokiego podziału społecznego. Zwyciężyły ugrupowania dotychczas rządzącej koalicji, a mandaty uzyskały jeszcze cztery inne komitety wyborcze. W okręgu nr 41 zgłoszono tylko pięć list ze 119 kandydatami. Uprawnionych do głosowania było 802 417 osób. Ostatecznie w całym okręgu, jak i w Szczecinie wybory wygrała Koalicja Obywatelska, choć z nieznaczną różnicą głosów. Okręg nr 41 był jedynym z pięciu okręgów w kraju, w którym nie wygrało Prawo i Sprawiedliwość, a wyniki były następujące:

1. Liście nr 5 zgłoszonej przez KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY KOALICJA OBYWATELSKA PO .N IPL ZIELONI, na którą oddano 168 022 głosy, przypadło 5 mandatów. W kampanii program wyborczy oparto na chrześcijańskiej demokracji, liberalizmie, feminizmie, zielonej polityce oraz proeuropeizmie. Z tej listy na posłów zostali wybrani kandydaci, którzy otrzymali największą liczbę głosów: Nitras Sławomir Witold 78 513; Marchewka Arkadiusz 30 047; Łacki Artur Jarosław 5 668; Filiks Magdalena 14 224; Napieralski Grzegorz Bernard 11 766.
2. Liście nr 2 zgłoszonej przez KOMITET WYBORCZY PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ, na którą oddano 165 200 głosów, przypadły 4 mandaty. W kampanii wyborczej głoszono narodowy konserwatyzm, prawicowy populizm i eurosceptycyzm. Z tej listy na posłów zostali wybrani kandydaci, którzy otrzymali największą liczbę głosów: Gróbarczyk Marek Józef 58 912;

Dobrzyński Leszek 14 105; Szałabawka Artur Lesław 11 346; Jach Michał 11 881.

Liście nr 3 zgłoszonej przez KOMITET WYBORCZY SOJUSZ LEWICY DEMOKRATYCZNEJ, na którą oddano 71 756 głosów, przypadły 2 mandaty. Program wyborczy oparto na socjaldemokracji, egalitaryzmie, antyklerykalizmie, zielonej polityce, feminizmie i proeuropeizmie. Z tej listy na posłów zostali wybrani kandydaci, którzy otrzymali największą liczbę głosów: Wieczorek Dariusz Krzysztof 24 924; Kotula Katarzyna Agata 7 557.

Liście nr 1 zgłoszonej przez KOMITET WYBORCZY POLSKIE STRONNICTWO LUDOWE, na którą oddano 34 807 głosów, przypadł 1 mandat. Hasłami wyborczymi były: centryzm, agraryzm, chrześcijańska demokracja, konserwatyzm, demokracja bezpośrednia i proeuropeizm. Z tej listy na posła został wybrany kandydat, który otrzymał największą liczbę głosów: Rzepa Jarosław Michał 12 622.

Komitet Wyborczy Konfederacja Wolność i Niepodległość, głoszący program oparty na eurosceptycyzmie, narodowym konserwatyzmie, nacjonalizmie, otrzymał 6,53% głosów, ale wynik nie przełożył się na mandat poselski (sip.lex.pl, 2023).

Najważniejszym wydarzeniem, które zdominowało pierwszą połowę IX kadencji Sejmu RP, była pandemia koronawirusa COVID-19. Przez dwa lata na wielu płaszczyznach przyszło służbom i instytucjom działać w warunkach dotąd nieznanych. Stosowano rozwiązania, które wiązały się z ograniczeniami i reperkusjami dla obywateli. Czas pandemii spowodował konieczność zrewidowania dotychczasowych potrzeb i możliwości działania zarówno w skali ogólnokrajowej, jak i regionalnej oraz lokalnej. Posłowie w składanych interpelacjach usiłowali pytać o wdrażane rozwiązania w obszarze systemu ochrony zdrowia, funkcjonowania oświaty, sfery publicznej. Pytano o skutki pandemii dla rodzin i wielu grup społecznych, które w wyniku wprowadzanych ograniczeń znalazły się w niekorzystnej sytuacji ekonomicznej. Rosyjska inwazja na Ukrainę, jej przyczyny i skutki zdominowały debatę sejmową w 2022 r. Katastrofa ekologiczna na Odrze w 2022 r., jej skutki i niepodjęcie decyzji przez rząd wpłynęły na tematykę prac Sejmu RP w drugiej połowie tego roku. Sprawę komplikowały różne i niejednoznaczne wyniki badań oraz zachowania członków rządu. Posłowie z województw dolnośląskiego, opolskiego, lubuskiego i zachodniopomorskiego składali interpelacje, podejmowali interwencje poselskie, rozpoczęli prace nad specustawą w sprawie Odry.

Interpelacja, jej funkcja i rola w parlamentarnej pracy posła

Jak zauważają konstytucjonaliści, uregulowanie w polskiej Konstytucji postanowień dotyczących interpelacji¹ wiąże się z prawnoustrojowym kształtem funkcji kontrolnej Sejmu nad Radą Ministrów (Kupis, 2012, s. 110). W Konstytucji RP z 1997 r. w art. 115 zapisano, że posłowie są jednym z podmiotów kontroli sejmowej nad działalnością rządu w zakresie „określonym przepisami konstytucji” (Dz.U. 1997). Czynności te polegają na: 1. Zapoznawaniu się z działalnością kontrolowanych organów rządowych albo w pełnym jej zakresie, albo w wybranych fragmentach; 2. Porównywaniu tej działalności z jej wzorcem politycznym, społecznym czy ekonomicznym albo wzorcem prawnym; 3. Formułowaniu na tej podstawie ocen dotyczących skontrolowanej działalności organów rządowych; 4. Przekazywaniu tych ocen lub opinii i sugestii przez podmiot kontrolujący organowi skontrolowanemu (Kuciński, 2017, s. 73). Charakter mandatu poselskiego określa Konstytucja RP w art. 104 ust. 1, stanowiąc: „Posłowie są przedstawicielami Narodu. Nie wiążą ich instrukcje wyborców”. Z tego zapisu wynika założenie, że kontrolują działalność rządu za naród i zamiast narodu (Granat, 2013, s. 15). Tym samym działania kontrolne mogą dotyczyć całej Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów oraz każdego z członków Rady Ministrów. Poseł, zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu, ma prawo do uzyskiwania informacji i materiałów oraz wglądu w działalność „organów administracji rządowej”, tj. naczelných, centralnych, terenowych, i to w zakresie całej ich działalności (Kuciński, 2017, s. 80). Jednym z uprawnień i obowiązków posła jest prawo zgłaszania interpelacji i zapytań poselskich oraz pytań w sprawach bieżących. Stan prawny obowiązujący na koniec kwietnia 2023 r. w Regulaminie Sejmu RP w art. 192 brzmi: „1. Posłowi przysługuje prawo złożenia interpelacji w sprawach o zasadniczym charakterze i odnoszących się do problemów związanych z polityką państwa. 2. Interpelacja powinna zawierać krótkie przedstawienie stanu faktycznego będącego jej przedmiotem oraz wynikające zeń pytania oraz powinna być skierowana zgodnie z właściwością interpelowanego. 3. Interpelację składa się w formie pisemnej na ręce Marszałka Sejmu”. Regulamin upoważnia Prezydium Sejmu do pozostawienia bez biegu interpelacji niespełniającej merytorycznych lub formalnych wymogów. Informacja o złożonych interpelacjach oraz teksty interpelacji, którym Prezydium Sejmu nadało bieg, są udostępniane w Systemie Informacyjnym Sejmu. Regulamin stanowi, że interpelację składa się „w sprawach o zasadniczym charakterze i odnoszących się do problemów związanych z polityką państwa”

¹ Słowo interpelacja pochodzi z języka łacińskiego – *interpellatio* – i oznacza przerwanie, przeskazywanie, sprzeciwianie się, a więc jest to instytucja będąca w opozycji do jakiegoś podmiotu.

(sip.lex.pl, 2023). Obowiązujące przepisy prawne pozwalają na zgłaszanie przez posłów interpelacji zarówno indywidualnie, jak i grupowo: przez kilku wymienionych z imienia i nazwiska posłów; przez jednego posła w imieniu grupy posłów; przez jednego posła w imieniu grupy posłów z danego klubu parlamentarnego; przez grupę posłów z danego okręgu wyborczego. Wielu badaczy uważa, że w wyniku nowelizacji Regulaminu Sejmu z 2003 r. interpelacja poselska utraciła swój w pełni kontrolny charakter, pozostając jedynie instrumentem uzyskiwania przez posłów informacji o działalności interpelowanych organów rządowych i upodabniając się tym samym do instytucji zapytań poselskich. Interpelacja stała się swego rodzaju wyścigiem aktywności poselskiej, a nie formą sejmowej kontroli działalności rządu (Kruk, 2008; Mojak, 2007) i pozostała głównie instrumentem uzyskiwania przez posłów informacji o działalności Rady Ministrów i jej członków.

W tabeli 1 wykazano, w jaki sposób posłowie wybrani z okręgu wyborczego nr 41 w IX kadencji Sejmu RP korzystali z prawa składania interpelacji poselskiej, szczególnie obejmujących zagadnienia związane z obszarem ich okręgu wyborczego. Uwzględniono w niej interpelacje składane indywidualnie i w grupie posłów z rozbiciem na kolejne lata. W okresie listopad 2019–maj 2023 posłowie złożyli 235 interpelacji związanych z problemami regionu odnoszącymi się do obszaru okręgu wyborczego nr 41.

Tabela 1. Interpelacje złożone przez posłów z okręgu wyborczego nr 41 w sprawach regionu w okresie listopad 2019–maj 2023

Posel	Ogólna liczba złożonych interpelacji	Liczba interpelacji związanych z regionem	Interpelacje indywidualne	Interpelacje zbiorowe	2019	2020	2021	2022	2023
DOBRZYŃSKI	1	1	1	0	0	0	0	1	0
FILIKS	279	24	17	7	0	5	15	4	0
GRÓBARCZYK	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JACH	5	0	0	0	0	0	0	0	0
KOTULA	1363	136	65	71	0	113	16	5	2
ŁĄCKI	212	32	16	16	0	14	3	15	0
MARCHEWKA	157	38	25	13	1	12	9	15	1
NAPIERAŁSKI	86	4	3	1	0	2	2	0	0
NITRAS	55	10	1	9	0	8	1	1	0
RZEPA	180	21	4	17	0	8	7	3	3
SZAŁABAWKA	49	3	3	0	0	1	0	2	0
WIECZOREK	277	56	14	32	2	44	3	5	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie interpelacji złożonych przez posłów z okręgu nr 41.

Aby uniknąć pojawienia się spraw niewygodnych dla rządu, osłabienia jego popularności lub zainteresowania nimi mediów, najmniej interpelacji, w tym także tych dotyczących regionu lub okręgu wyborczego nr 41, złożyli posłowie Prawa i Sprawiedliwości. Żadnej interpelacji nie złożył poseł Marek Gróbarczyk, będący równocześnie posłem i w 2019 r. ministrem gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej, a od listopada 2020 r. sekretarzem stanu w Ministerstwie Infrastruktury odpowiedzialnym za odpowiedzi na składane interpelacje, nie tylko z jego okręgu wyborczego. Poseł PiS Michał Jach nie skierował żadnej interpelacji związanej z regionem czy swoim okręgiem wyborczym. Pięć, którym nadano bieg, są interpelacjami grupy posłów PiS i wszystkie dotyczą Pawła i Marzeny Zakrzewskich, twórców i propagatorów systemu edukacji spersonalizowanej. Artur Szałabawka złożył trzy indywidualne interpelacje dotyczące spraw regionu. Jest także jedynym posłem z PiS należącym wraz z posłami opozycji do Zachodniopomorskiego Zespołu Parlamentarnego.

Z prawa składania interpelacji korzystali głównie posłowie należący do partii opozycyjnych. Rok 2020, w którym zaczęła się pandemia COVID-19, był czasem, kiedy posłowie w sprawach regionalnych złożyli 207 interpelacji. Na złożonych 325 interpelacji poselskich dotyczących problemów w okręgu nr 41 najwięcej ze strony opozycji – 136 – złożyła Katarzyna Kotula, z czego 65 było interpelacjami złożonymi indywidualnie. Biorąc pod uwagę terytorialność interpelacji, jak obrazuje tabela 2, najwięcej z nich – 53 – dotyczyło Szczecina, miasta, w którym przenikają się zjawiska o różnym charakterze, mającego kluczowe znaczenie dla spraw publicznych regionu i okręgu wyborczego. Najmniej interpelacji – tylko dwie – było związanych z powiatem kamieńskim. Zakładam, że w składanych przez posłów opozycji interpelacjach nie chodziło tylko o ujawnienie bierności rządu lub poprawienie jego działalności. Bardziej o podważenie zaufania, kompetencji, sprawczości czy uzmysłowienie jego słabości.

Jak stanowią przepisy, przedmiotem interpelacji powinny być istotne sprawy, których realizacja zależy od działań rządu. Działania te związane są m.in. z polityką finansową, gospodarczą, przestrzenną, inwestycyjną czy społeczną prowadzoną w regionach. Złożone interpelacje obejmujące terytorium okręgu wyborczego nr 41 w sprawach regionu w wymiarze merytorycznym można podzielić na trzy obszary.

Pierwszy obszar to interpelacje związane z okręgiem wyborczym posła, problemami instytucji, przedsiębiorstw tam działających lub mieszkających tam wyborców:

1. w sprawie postępowań dyscyplinarnych wobec nauczycieli i dyrektorów szkół w woj. zachodniopomorskim – nr 2836;
2. w sprawie bieżących i przyszłych działań wspomagających szpitale w woj. zachodniopomorskim w obliczu epidemii koronawirusa w Polsce – nr 3431;

Tabela 2. Interpelacje złożone w sprawach miast i powiatów będących obszarem okręgu wyborczego nr 41

Powiat	Numer interpelacji
Miasto Szczecin	5024; 11758; 20259; 21183; 27817; 5768; 8239; 8627; 8959; 9016; 9214; 11758; 12756; 14434; 15843; 18069; 18070; 18071; 27817; 8095; 30222; 33580; 1265; 1806; 5200; 6390; 9430; 10745; 11758; 17833; 19147; 20243; 20309; 21801; 23439; 25904; 3065; 31942; 32973; 35142; 38601; 8856; 3921; 11758; 13845; 16999; 24645; 27817; 39976; 302; 26011; 27505; 39626
Miasto Świnoujście	5024; 13051; 20259; 21184; 30594; 8959; 9453; 13051; 18068; 26384; 13756; 22894; 23732; 30221; 33968; 6893; 23732; 35142; 37046; 9453; 37355
Goleniowski	7556; 11469; 21189; 6803; 9462; 18061; 9601; 1510
Policki	31703; 21191; 9456; 2875; 2875; 5200; 5663; 15214; 32457; 4459; 9456
Gryficki	21192; 9461; 18062; 2180; 31657; 31747
Kamieński	9459; 18063
Łobeski	21190; 4184; 9458; 18064; 9458
Gryfiński	5024; 21188; 9460; 15834-42; 31746; 5663; 9492
Mysłiborski	5024; 21185; 9457; 15203; 18065; 31745; 26191; 2599; 9457
Pyrzycki	2187; 9455; 18066; 3881; 27820; 9455
Stargardzki	21186; 9454; 18067; 35880; 9454

Źródło: opracowanie własne na podstawie skierowanych interpelacji.

3. w sprawie zabezpieczenia polskich portów morskich oraz ich pracowników przed ryzykiem zakażenia koronawirusem – nr 3620;
4. w sprawie wypłat pożyczek z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorców w woj. zachodniopomorskim – nr 6926;
5. w sprawie liczby uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych woj. zachodniopomorskiego uczestniczących oraz nieuczestniczących w zajęciach online w roku szkolnym 2019/2020 – nr 10267;
6. w sprawie działań podjętych celem wzmocnienia kadrowego i finansowego wojewódzkiej i powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w woj. zachodniopomorskim – nr 12913;
7. w sprawie funkcjonowania powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w Zachodniopomorskiem – nr 13213;
8. w sprawie pomocy finansowej rządu dla żłobków niepublicznych w woj. zachodniopomorskim – nr 13214;
9. w sprawie skuteczności wykrywania sprawców podpażeń składowisk odpadów na terenie woj. zachodniopomorskiego w latach 2017–2019 – nr 15017;

10. w sprawie opóźnień w modernizacji magistrali kolejowej E95 pomiędzy Poznaniem a Szczecinem – nr 32492;
11. w sprawie współfinansowania remontu dróg łączących Świdwin, Drawsko Pomorskie i Mirosławiec ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej – nr 32587;
12. w sprawie katastrofy ekologicznej na rzece Odrze – nr 35288;
13. w sprawie dalszych informacji dotyczących katastrofy ekologicznej na Odrze – nr 35758;
14. w sprawie wydawanych przez PGW Wody Polskie pozwoleń na wprowadzanie ścieków do Odry – nr 35766;
15. w sprawie podjętych przez PGW Wody Polskie działań po publikacji raportów dotyczących katastrofy ekologicznej na rzece Odrze – nr 39419;
16. w sprawie prac Zespołu Zarządzania Kryzysowego funkcjonującego w Ministerstwie Infrastruktury dotyczących kryzysu ekologicznego na rzece Odrze – nr 39934;
17. w sprawie niewystarczającej realizacji zabiegów ochronnych strategicznych zasobów naturalnych Polski na terenie Wolińskiego Parku Narodowego – nr 40836;
18. w sprawie budowy promu dla Polskiej Żeglugi Bałtyckiej – nr 1478;
19. w sprawie braku wsparcia projektów jednostek samorządu woj. zachodniopomorskiego z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych – nr 23692;
20. w sprawie lotniska Szczecin-Goleniów – nr 7556; 11469; 6803; 9601;
21. w sprawie drugiego toru kolejowego na trasie Szczecin–Berlin (na odcinku Szczecin Główny–Szczecin Gumieńce–polsko-niemiecka granica państwowa) – nr 11758;
22. w sprawie opóźnień w budowie Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej – nr 27817; 10745;
23. w sprawie drogi ekspresowej S11 – nr 1476;
24. w sprawie budowy drogi ekspresowej S10 – nr 13600;
25. w sprawie postulatów płacowych pracowników Zakładów Chemicznych Police SA – nr 2875;
26. w sprawie krytycznej sytuacji przedsiębiorstwa ST3 Offshore sp. z o.o. – nr 1265; 1806;
27. w sprawie rozbudowy infrastruktury stacji szybkiego ładowania pojazdów elektrycznych w ciągach dróg ekspresowych na Pomorzu Zachodnim – nr 30223;

28. w sprawie konieczności zbadania skutków stosowania ścierniwa pomiedziowego podczas oczyszczania powierzchni obiektów inżynierii wodnej w związku z katastrofą ekologiczną na Odrze – nr 36930;
29. w sprawie postępowań dyscyplinarnych wobec nauczycieli i dyrektorów szkół w woj. zachodniopomorskim – nr 2836;
30. w sprawie osób przekraczających granicę polską w woj. zachodniopomorskim – nr 4533;
31. w sprawie realizacji inwestycji BALTIC PIPE – nr 11357;
32. w sprawie zakresu pomocy finansowej udzielonej hospicjom stacjonarnym na terenie woj. zachodniopomorskiego w 2020 r. w związku z pandemią COVID-19 – nr 16209;
33. w sprawie wydatków na budowę stadionu miejskiego w Szczecinie – nr 14434;
34. w sprawie budowy terminala kontenerowego w Świnoujściu – nr 23732;
35. w sprawie zapobiegania i eliminowania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych w związku z wystąpieniem zagrożenia epidemicznego na obszarze transgranicznym – nr 28530;
36. w sprawie współfinansowania remontu dróg łączących Świdwin, Drawsko Pomorskie i Mirosławiec ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej – nr 32587;
37. w sprawie przejścia granicznego w Kołbaskowie – nr 4459;
38. w sprawie sytuacji Morskiej Stoczni Remontowej „Gryfia” – nr 13845; 16999;
39. w sprawie budowy prototypu semi-autonomicznego statku towarowego żeglugi morskiej – nr 1713;
40. w sprawie gospodarki leśnej miasta Szczecina oraz okolic – nr 8627;
41. w sprawie połączeń kolejowych Szczecin–Berlin – nr 23229;
42. w sprawie lokalizacji samolotów F-35 i modernizacji 21 Bazy Lotnictwa Taktycznego w Świdwinie – nr 31702;
43. w sprawie przebudowy promów typu „Karsibór” na statki do bunkrowania LNG – nr 37355.

Drugi obszar to interpelacje, które dotyczyły problemu występującego na całym obszarze województwa zachodniopomorskiego lub we wszystkich województwach, a pytanie o województwo zachodniopomorskie było jednym ze złożonych w tej kwestii:

1. w sprawie wykupu, dzierżawy oraz nieodpłatnego nabycia nieruchomości rolnych w woj. zachodniopomorskim przez osoby prawne działające na podstawie przepisów o stosunku państwa do Kościoła katolickiego

- w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania – nr 37288;
2. w sprawie programu „Czyste powietrze” w woj. zachodniopomorskim – nr 4240;
 3. w sprawie osób przekraczających granicę polską w woj. zachodniopomorskim – nr 4533;
 4. w sprawie programu „Kolej +” w woj. zachodniopomorskim – nr 4637;
 5. w sprawie realizacji programu „Mój prąd” w woj. zachodniopomorskim – nr 4887;
 6. w sprawie zaangażowania oddziałów OSP oraz ratowników WOPR do walki z koronawirusem w woj. zachodniopomorskim – nr 7203;
 7. w sprawie testów przesiewowych pod kątem SARS-CoV-2 w woj. zachodniopomorskim – nr 7249;
 8. w sprawie bezrobocia w woj. zachodniopomorskim – nr 8406;
 9. w sprawie liczby łóżek dla chorych na COVID-19 i respiratorów w szpitalach w woj. zachodniopomorskim – nr 13183;
 10. w sprawie działań Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie – nr 16204;
 11. w sprawie statystyk zatrudniania duchownych/kapelanów na terenie woj. zachodniopomorskiego – nr 16416;
 12. w sprawie danych dotyczących punktów szczepień przeciwko COVID-19 w woj. zachodniopomorskim – nr 16437;
 13. w sprawie statystyk wypłat zasiłków macierzyńskich w woj. zachodniopomorskim – nr 24754;
 14. w sprawie form wsparcia oraz pomocy psychologicznej dla wolontariuszek i wolontariuszy w woj. zachodniopomorskim – nr 32515;
 15. w sprawie programu „Mieszkanie Plus” w woj. zachodniopomorskim – nr 5837.

W ramach trzeciego obszaru występowały zagadnienia odnoszące się do całego kraju z wpływem na region:

1. do ministra gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej, ministra klimatu, ministra rolnictwa i rozwoju wsi w sprawie suszy w Polsce – nr 6047;
2. do ministra infrastruktury, ministra klimatu i środowiska, ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie katastrofy ekologicznej na rzece Odrze – nr 35340; 35362; 35288.

Sens złożonej interpelacji może być związany z indywidualnym poglądem posła, z problemem partii politycznej lub grupy wyborców, którą reprezentuje. Przy wykonywaniu przez posła mandatu znaczenie ma obowiązująca go dyscyplina partyjna.

Zdaniem Marka Chmaja „w praktyce parlamentarnej jednak zdarza się, że władze klubów lub kół ograniczają prawa posłów do składania interpelacji i zapytań, poprzez wprowadzanie na podstawie wewnętrznych regulacji obowiązku uzyskania zgody na korzystanie z tych instytucji” (Chmaj, 2023; Kuciński, 2017).

Regulamin Sejmu daje posłom pełną dowolność w tworzeniu zespołów parlamentarnych. Kluczem do ich tworzenia są wspólne zainteresowania, a nie przynależność partyjna. W Sejmie IX kadencji funkcjonuje 268 zespołów o różnym charakterze, a członkami są zazwyczaj posłowie zainteresowani tym tematem, reprezentujący różne partie polityczne. W IX kadencji Sejmu RP działa 6 zespołów parlamentarnych, które zajmują się sprawami w zakresie obszaru okręgu wyborczego nr 41. Są to: Zachodniopomorski Zespół Parlamentarny, Parlamentarny Zespół ds. Budowy Drogi S10, Parlamentarny Zespół ds. Ochrony Morza Bałtyckiego, Parlamentarny Zespół ds. Renaturyzacji Odry, Parlamentarny Zespół ds. Budowy dróg Ekspresowych S6 i S11, Parlamentarny Zespół ds. byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych. Zespoły te mają różną formę pracy i aktywność. Prace trzech z nich związane są ze złożonymi interpelacjami. Najbardziej pracowity w tym zakresie był Zachodniopomorski Zespół Parlamentarny, który powstał 18 grudnia 2019 r., a do końca czerwca 2023 r. odbył 19 roboczych posiedzeń. „Zespół tworzą posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej, którzy wyrazili akces do pracy w Zespole i stanowią grupę zainteresowaną problematyką rozwoju społeczno-gospodarczego Pomorza Zachodniego. Celem powołania Zespołu jest wypracowywanie i wspieranie działań służących podejmowaniu przez Sejm RP, Senat RP (i ich komisje), a także Radę Ministrów, poszczególnych Ministrów, agendy rządowe i inne instytucje publiczne decyzji najbardziej korzystnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego Pomorza Zachodniego”. W skład Zespołu wchodzi: Arkadiusz Marchewka, Jarosław Rzepa, Magdalena Filiks, Artur Łacki, Grzegorz Napieralski, Sławomir Nitras, Artur Szałabawka, Dariusz Wieczorek. Do końca maja 2023 r. Zespół przyjął oficjalne stanowisko lub apel w sprawach: Morskiej Stoczni Remontowej Gryfia SA, likwidacji zamiejscowych wydziałów w Pyrzycach Sądu Rejonowego w Stargardzie, udostępnienia ośrodków wypoczynkowych pozostających w zasobach spółek zależnych od Skarbu Państwa oraz zasobach innych instytucji państwowych w celu zakwaterowania obywateli i obywateli Ukrainy poszukujących w Rzeczypospolitej Polskiej ochrony przed skutkami inwazji na Ukrainę ze strony Federacji Rosyjskiej, modernizacji Bazy Lotnictwa Taktycznego w Świdwinie, instalacji urządzenia do odcinkowego pomiaru prędkości w ciągu tunelu budowanego pod Świną, który stanowić będzie fragment drogi krajowej nr 93, oraz całorocznego zapewnienia w Świnoujściu trzeciej karetki pogotowia ratunkowego w ramach wojewódzkiego planu działania systemu Państwowego

Ratownictwa Medycznego. Na posiedzeniach Zespołu omawiano także sprawy, które stały się powodem złożenia następujących interpelacji (tabela 3).

Tabela 3. Wykaz interpelacji poselskich, które złożono po analizie problemu na posiedzeniu Zachodniopomorskiego Zespołu Parlamentarnego

Sprawa rozpatrywana przez zespół	Nr interpelacji
Morska Stocznia Remontowa Gryfia SA	8959; 13845; 16999
Modernizacja Bazy Lotnictwa Taktycznego w Świdwinie	31702
Sytuacja przedsiębiorstwa ST3 Offshore Sp. z o.o.	1265; 1806; 302
Sytuacja ekonomiczna w Porcie Lotniczym Szczecin-Goleniów	7556; 11469; 6803; 11094; 9601; 1510; 10526
Przebudowa linii kolejowej Szczecin–Berlin na odcinku Szczecin–granica państwa (konieczność budowy drugiego toru)	11758; 9016; 8856; 23229
Stan realizacji Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej	10745; 19147; 25904; 30658; 32973; 38601; 24377; 27505
Sytuacja pracowników MSR Gryfia w kontekście zwolnień grupowych	24645
Działania podjęte przez rząd w związku z katastrofą ekologiczną na rzece Odrze w 2022 r.	35288; 35758; 35766; 39419; 39934; 36930; 35340; 35401

Źródło: opracowanie własne.

Również problemy dyskutowane na pięciu posiedzeniach w Parlamentarnym Zespole ds. Budowy Drogi S10 stały się motywacją złożenia interpelacji nr 1310 przez posła Dariusza Wiczorka. Parlamentarny Zespół ds. Renaturyzacji Odry powstał 17 marca 2021 r., składa się z 9 posłów. Posłanką wchodzącą w jego skład z okręgu nr 41 jest Katarzyna Kotula. Do końca maja 2023 r. Zespół dyskutował o budowie wałów przeciwpowodziowych w Krośnie Odrzańskim, stanie realizacji inwestycji przekopu Klucz-Ustowo (zachodniopomorskie). Dokonał przeglądu instytucji odpowiedzialnych za monitorowanie i oczyszczanie Odry oraz w lipcu i sierpniu 2022 r. zajął się wątkami związanymi z zanieczyszczeniem Odry i w konsekwencji podjął działania w sprawie tzw. specustawy odrzańskiej. Katarzyna Kotula wraz z innymi posłami złożyła interpelację nr 35758 do ministra klimatu i środowiska w sprawie dalszych informacji dotyczących katastrofy ekologicznej na Odrze. Niezależna od nacisków politycznych praca w Zespołach stała się motywacją do złożenia przez posłów interpelacji w sprawie lokalnych problemów.

Działalność posła na forum Sejmu RP, częstotliwość wnoszenia interpelacji, ich przedmiot oraz to, do kogo są adresowane, monitorowane są przez władze partyjne. Mandat poselski jest bowiem odbiciem poparcia udzielonego partii politycznej, a nie konkretnemu piastunowi tego mandatu. Tak jak interpelacje mogą być składane

indywidualnie lub grupowo, tak też ich adresatem może być jeden minister lub kilku. Ta sama interpelacja adresowana do więcej niż jednego ministra w roku 2020 to 7 interpelacji, w 2021 r. – 3 interpelacje, a w 2022 r. – 8 interpelacji.

Tabela 4. Adresaci interpelacji w sprawach regionalnych posłów z okręgu nr 41

Adresat/rok	2019	2020	2021	2022	2023
Minister klimatu i środowiska	0	8	2	10	3
Minister rodziny, pracy i polityki społecznej	0	8	1	0	0
Minister spraw wewnętrznych i administracji	0	9	1	3	0
Minister spraw zagranicznych	0	2	0	0	0
Minister zdrowia	0	10	2	1	1
Minister infrastruktury	0	35	16	14	3
Minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej	0	8	0	0	0
Minister finansów	0	20	26	1	0
Minister rolnictwa i rozwoju wsi	0	2	1	6	1
Prezes Rady Ministrów	0	13	2	3	0
Minister edukacji narodowej	0	65	0	2	0
Minister aktywów państwowych	1	8	0	1	0
Minister członek Rady Ministrów koordynator służb specjalnych	0	1	0	0	0
Minister ds. Unii Europejskiej	0	1	0	0	0
Minister rozwoju, pracy i technologii	1	5	0	0	0
Minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu	0	3	0	2	0
Minister polityki regionalnej	0	2	2	0	0
Minister sprawiedliwości	0	5	0	0	0
Ministerstwo Obrony Narodowej	0	2	3	8	0
Ministerstwo Sportu	1	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie skierowanych interpelacji.

Poddając analizie poselskie interpelacje w kwestiach regionu, należy zauważyć, że w okresie od listopada 2019 do maja 2023 r. na 325 interpelacji najwięcej skierowano do ministra infrastruktury (68), następnie do ministra edukacji narodowej (67) oraz ministra finansów (47). Pokrywały się one z zasadniczymi kwestiami prac Sejmu RP w latach 2020–2022: pandemią koronawirusa COVID-19, wojną w Ukrainie i katastrofą ekologiczną na Odrze. Adresaci interpelacji zobligowani są do udzielenia odpowiedzi na zawarte w nich pytania. Odpowiedź na złożoną interpelację jest obligatoryjnie udzielana w formie pisemnej. Jak zauważa Marek Chmaj: „Ustrojodawca wskazał w art. 115 ust. 1, że adresaci mają obowiązek udzielenia odpowiedzi »w ciągu 21 dni«. Ten termin ma charakter prekluzyjny i nie podlega

wydłużeniu, zawieszeniu lub przerwaniu w żadnych okolicznościach. Z art. 115 wynika, że udzielanie odpowiedzi ma charakter obligatoryjny, a nie fakultatywny. [...] Stąd nieudzielenie odpowiedzi bądź jej udzielenie, ale z przekroczeniem terminu będzie naruszeniem Konstytucji, czyli deliktem konstytucyjnym” (Chmaj, 2023, s. 85). Członkowie Rady Ministrów za naruszenie Konstytucji lub ustaw zgodnie z dyspozycją art. 156 ust. 1 ponoszą odpowiedzialność przed Trybunałem Stanu. Postawienie w stan oskarżenia osoby, która naruszyła przytoczony wyżej przepis, może mieć miejsce w kolejnych kadencjach Sejmu, kiedy nie jest już ona członkiem Rady Ministrów, a w izbie większość posiadają inne ugrupowania. Skarga do sądu administracyjnego na beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawie udzielenia odpowiedzi na zapytanie, interpelację lub interwencję nie jest dopuszczalna (Chmaj, 2023, s. 89).

Analizując interpelacje złożone przez posłów z okręgu wyborczego nr 41, przyjął, że czas pandemii COVID-19 mógł być utrudnieniem w dotrzymaniu ustawowego terminu. Stąd poddano analizie te interpelacje, których czas oczekiwania na odpowiedź wyniósł ponad 35 dni. Mimo wydłużenia czasu na 325 złożonych interpelacji aż 136 miało przekroczony założony czas. W sporządzonej tabeli wykazano, którzy adresaci udzielali odpowiedzi najdłużej. Na interpelację złożoną przez posła Arkadiusza Marchewkę (nr 25280) w dniu 12 lipca 2021 r. do ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie systemowej dyskryminacji gminy Pырzyce przy rozdziale środków z rządowych funduszy adresat do 14 lipca 2023 r. nie udzielił odpowiedzi (732 dni).

Udzielenie odpowiedzi na interpelację jest sformalizowaną procedurą nakładającą na adresata określone prawa i obowiązki. Interpelacja zawiera pytania, stąd odpowiedź na nią powinna zawierać odpowiedzi. Podsumowując uzyskane odpowiedzi na interpelacje w sprawie regionu, złożone przez posłów z okręgu wyborczego nr 41, można je podzielić na dwie części. Pierwszą grupą – stanowi to około 35% – są odpowiedzi merytoryczne, z podaniem danych odnoszących się do zadanego pytania, wykazujące precyzyjnie podstawy prawne, ich zapisy. Żądając rzetelnych danych, posłowie je otrzymują, zachowane są też ustawowe terminy odpowiedzi. Dzieje się to coraz rzadziej.

Drugą grupą, niestety stanowiącą zdecydowaną większość, są odpowiedzi ogólnikowe. Najczęściej stosowane w nich zapisy odsyłają do ustaw w Dziennikach Ustaw, bez podania paragrafów. Podawane są dane i zadania z lat wcześniejszych, a nie z okresu, którego dotyczy interpelacja. W odpowiedziach na interpelacje dotyczące wspólnych inwestycji z partnerami z zagranicy trudności w ich realizacji zdaniem adresatów wynikają z dyrektyw unijnych i konieczności ich przestrzegania, konieczne więc są coroczne ustalenia, które przeciągają termin oddania inwestycji

Tabela 5. Najdłuższy czas oczekiwania na odpowiedź na złożoną interpelację

Nr interpelacji	Adresat	Liczba dni po czasie
6047	minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej, minister klimatu, minister rolnictwa i rozwoju wsi	90
24754	minister rodziny i polityki społecznej	91
23732	minister infrastruktury	92
8637	minister sprawiedliwości	100
20194	minister infrastruktury	103
4459	minister infrastruktury, minister spraw wewnętrznych i administracji	106
2180	prezes Rady Ministrów	124
12913	minister zdrowia	129
16204	minister spraw wewnętrznych i administracji	134
16416	prezes Rady Ministrów	141
35340	minister infrastruktury, minister klimatu i środowiska, minister spraw wewnętrznych i administracji	153
35880	minister spraw wewnętrznych i administracji	158
14434	minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu	162
15901	minister infrastruktury	180
5200	minister środowiska	191
32457	minister spraw wewnętrznych i administracji	308

Źródło: opracowanie własne na podstawie złożonych interpelacji.

i nie są zależne od strony polskiej. Tu często pojawia się zapis o implementacji postanowień nowej dyrektywy unijnej, podjęciu działań zmierzających do opracowania dokumentów źródłowych na kolejny cykl wdrażania. W odpowiedziach na interpelacje dotyczące pogranicza występuje też zapis: „w sytuacji opóźnienia po Stronie niemieckiej Strona polska, wcześniej gotowa wypełnić swoje zobowiązania w terminie wynikającym z Umowy, stanęła przed koniecznością zaktualizowania i skoordynowania terminów zakończenia prac po obu stronach granicy”. Magicznym zapisem jest też „przyjęcie rozporządzeń dotyczących aktualizacji najważniejszych dokumentów planistycznych”, po którym będzie można przedstawić bardziej precyzyjne dane. Jeżeli interpelacja dotyczy spraw finansowych, najczęściej pojawiają się dane szacunkowe i dane procentowe, a nie kwotowe, bez podania podstawy tego wzrostu. Kolejną manipulacją jest podawanie wzrostów do danych z czasów rządów PO-PSL, a nie poprzednich czterech lat rządów PiS. Adresaci interpelacji w różnym stopniu korzystali ze sformułowań: „informuję, że obecnie występujące opóźnienia na ww. zadaniach są spowodowane obecnie panującą epidemią SARS

CoV-2” oraz „dostępny limit finansowy, który w wielu przypadkach skutecznie ogranicza działalność resortu”. Ministerstwo Infrastruktury podkreślało też, że naturalnie wspólnie z branżą „resort monitoruje sytuację i apeluje do wykonawców o realizację prac z zachowaniem bezpieczeństwa i zaleceń sanitarnych związanych z ogłoszonym stanem epidemii”. W odniesieniu do interpelacji odnoszących się z takim samym pytaniem do różnych województw lub powiatów pojawiały się nader często sformułowania: „w związku z interpelacją numer [...] Państwa Posłów [tu wymienione są osoby zgłaszające] w sprawie [...] uprzejmie informuję, że szczegółowe stanowisko w ww. sprawie zostało przedstawione w odpowiedzi na interpelację Państwa Posłów o numerze [...]”. Dane były też przedstawione zbiorczo dla wszystkich województw lub odsyłano do nich na strony GUS czy ZUS. Pojawiało się też sformułowanie „wytyczne dostępne pod linkiem: [...]”. Nierzadkie było odsyłanie do artykułów w Internecie przez kopie linków, powoływanie się na międzynarodowe dane porównawcze bez podania przypisu, o jakie dane chodzi i do jakiego okresu się one odnoszą.

Niewielka liczba udzielonych odpowiedzi była krótka i grzecznościowa. Zawierały one załączniki będące wytycznymi, rozporządzeniami, bez wykazania zapisów, które są odpowiedzią na zadane w interpelacji pytanie. Udzielano informacji, że dane sprawozdawcze i planistyczne otrzymują uprawnione instytucje i do nich należy kierować tak sformułowane zapytanie. Przy złożeniu ponownie interpelacji w tej samej sprawie ponad połowa udzielonych odpowiedzi była powieleniem odpowiedzi poprzedniej.

We wszystkich analizowanych odpowiedziach nie wystąpiło sformułowanie, że odpowiedź wiąże się z informacjami, które znajdują się pod ochroną prawną określoną ustawowo. Brak merytorycznej odpowiedzi na interpelację jest zaniedbaniem obowiązku zapisanego w ustawie. Biorąc pod uwagę, że najczęściej interpelacje składane są przez posłów opozycji, brak należytej staranności ze strony organu władzy można uznać pośrednio za ośmieszenie istoty interpelacji.

Ignorowanie przez instytucje rządowe odpowiedzi na interpelacje poselskie powoduje, że składanych jest mniej interpelacji na rzecz interwencji (kontroli) poselskich. Interwencje posłów opozycji stały się sposobem pozyskania informacji od rządu, często tych, które pomijane są w odpowiedziach na interpelacje poselskie. Jednym z uprawnień i obowiązków posła jest prawo do podejmowania w ramach wykonywania obowiązków interwencji w celu załatwienia sprawy. Artykuły 19 i 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. 2013, Dz.U. 2003) zezwalają na dostęp do wszelkich informacji związanych z kontrolą lub interwencją. Poseł może wykonywać interwencje i kontrole na podstawie ustawy i wystarczające jest okazanie legitymacji. Interwencja może mieć charakter osobisty, co wynika z art. 20 ust. 3,

ale i formę pisemną. Najrozsądniej jest połączyć obie te formy i interweniować osobiście, składając jednocześnie pisemną interwencję. „Interwencja poselska jest objęta immunitetem parlamentarnym” (Wygoda, Wasiak, 2021, s. 320), pozwala uzyskać informacje szybciej, a art. 20 ust. 2 stanowi, że termin załatwienia sprawy ma być uzgodniony z posłem i w tym terminie ma być ostatecznie załatwiona. Można wystąpić z interwencją do organu administracji rządowej i samorządowej, zakładu lub przedsiębiorstwa państwowego, organizacji społecznej i jednostki gospodarki niepaństwowej (Pośrednik, 2010, s. 207) w celu załatwienia sprawy, którą się wnosi we własnym imieniu albo w imieniu wyborcy lub wyborców, jak również zaznajamiać się z tokiem jej rozpatrywania. Szczególnie ostatnio wielu posłów świadomie korzysta z tej formy kontroli. Podłożem tych działań jest z jednej strony dążenie do uzyskania wiedzy dostępnej rządowi, z drugiej zaś chęć wykazania swej aktywności poselskiej i pozyskania elektoratu.

Podsumowanie

Ustawowe uprawnienie do składania interpelacji oraz uzyskanie na nie odpowiedzi funkcjonuje w państwach, w których występuje podział władz na ustawodawczą i wykonawczą. W Sejmie RP tryb i zasady składania interpelacji określa Regulamin Sejmu. Interpelacja wykorzystywana jest najczęściej jako mechanizm kontrolny posłów opozycji w celu zwrócenia uwagi na określony problem i sposób jego rozwiązania, ale także jako droga do pozyskania informacji. W praktyce parlamentarnej jest duże zainteresowanie tą indywidualną kontrolą posła nad rządem. Od niego zależy, jaką sprawę przedstawi Sejmowi w zgłaszanych interpelacjach, o ile spełnia ona warunek, że ma zasadniczy charakter i odnosi się do problemów związanych z polityką państwa. Posłowie wybrani z okręgu wyborczego nr 41 w swych interpelacjach zainteresowani byli odpowiedziami na pytania o problemy instytucji, przedsiębiorstw, mieszkańców tego okręgu wyborczego lub problemy występujące na całym obszarze województwa zachodniopomorskiego.

Bibliografia:

Źródła:

Kodeks wyborczy. (2023). Pobrane z: <http://orka.sejm.gov.pl/proc6.nsf/opisy/1568.htm>.
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997, Nr 78, poz. 483.
Regulamin Sejmu RP. (2023). Pobrane z: www.sip.lex.pl/akty-prawne/mp-monitor-polski-regulamin-sejmu.

Ustawa z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora. t.j. Dz.U. 2024, poz. 907.

Wyniki wyborów 2019. (2023). Pobrane z: www.siplex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/wyniki-wyborow-do-sejmu.

Literatura:

Chmaj, M. (2023). Skutki prawne nieudzielania przez adresata odpowiedzi na interpelację lub udzielenia odpowiedzi po terminie. *Przegląd Prawa Konstytucyjnego*, 2, 81–89. DOI: 10.15804/ppk.2023.02.06.

Granat, M. (2013). O istocie mandatu przedstawicielskiego. W: M. Kruk (red.). *Mandat przedstawicielski w teorii, prawie i praktyce poselskiej* (ss. 13–24). Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe.

Kruk, M. (2008). *Funkcja kontrolna Sejmu RP. Seria wiedzy o Sejmie*. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe.

Kuciński, J. (2017). Posłowie jako podmiot sejmowej kontroli działalności rządu w świetle regulacji normatywnych. *Przegląd Prawa Konstytucyjnego*, 1(35), 72–108. DOI: 10.15804/ppk.2017.01.04.

Kupis, M. (2012). Ewolucja instytucji interpelacji poselskiej w polskim parlamentarystyce. *Przegląd Prawa Konstytucyjnego*, 1(9), 93–125. DOI: 10.15804/ppk.2012.01.06.

Mojak, R. (2007). *Parlament a rząd w ustroju Trzeciej Rzeczypospolitej Polskiej*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.

Pośrednik, M. (2010). Interwencja poselska z art. 20 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora. *Przegląd Sejmowy*, 3(98), 201–207.

Wygoda, K., Wasiak, D. (2021). Interwencja poselska – instytucja konieczna, zbędna czy szkodliwa? Próba udzielenia odpowiedzi. *Przegląd Prawa Konstytucyjnego*, 4(62), 313–324. DOI: 10.15804/ppk.2021.04.19.